

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže
České Budějovice. Činnosti a aktuální problémy.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ
PRÁCE**

Autor: Adéla Kůrková

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála

České Budějovice 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice. Činnosti a aktuální problémy jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. srpna 2016

.....

Adéla Kůrková

Poděkování

Poděkování patří panu PhDr. Jaroslavu Hálovi za vedení mé práce, za jeho cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Salesiánského střediska mládeže – Domu dětí a mládeže České Budějovice za umožnění vykonání výzkumné části bakalářské práce.

Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice. Činnosti a aktuální problémy.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice, na jeho nabízené aktivity a aktuální problémy. V teoretické části práce se věnuji popisu stylu salesiánské výchovy a představení této instituce. Dále uvádím vybrané úspěšné projekty realizované střediskem.

V praktické části se zabývám zjišťováním aktuálních problémů střediska formou kvalitativního výzkumu s využitím techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Výzkum byl realizován se šesti respondenty, samotnými zaměstnanci střediska.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat činnosti střediska a zjistit, s jakými problémy se v současné době potýká, a navrhnout některá optimalizační opatření. Pro splnění těchto cílů byly stanoveny dvě výzkumné otázky. První směřuje ke zjištění, které problémy v činnosti střediska považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější. Druhá výzkumná otázka se zaměřuje na řešení aktuálních problémů, která navrhnou respondenti. Výsledky výzkumu jsou pro lepší přehlednost uspořádány do tabulek.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že za nejzávažnější problémy střediska považují zainteresovaní odborníci především nedostatek zaměstnanců a dobrovolníků a také finanční zajištění, především sociální služby. Na základě těchto problémů navrhli respondenti některá řešení v podobě hledání dalších finančních zdrojů, navýšení počtu zaměstnanců a dobrovolníků a v neposlední řadě lepší PR střediska.

Klíčová slova

Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice; preventivní systém Dona Bosca; salesiáni; práce s mládeží; volný čas dětí a mládeže

Salesian Youth Centre – Children and Youth Centre České Budějovice. Activities and current issues.

Abstract

The bachelor thesis is focused on the Salesian Youth Centre - Children and Youth Centre České Budějovice, on the offered activities and current issues. In the theoretical part I describe the style of Salesian education and the performance of this institution. Further on, I am selected successful projects implemented by the Centre.

In the practical part I deal finding the actual problems of the Centre in the form of qualitative research using structured interviews with open questions. The research was conducted with six respondents – the employees of the Centre.

The aim of the thesis is to characterize the activities of the Centre and find out what problems currently facing the Centre and suggest some optimization recommendations. To meet these objectives have been established two research questions. The first research question seeks to determine which problems in the Centre's activities involved experts considered the most serious. The second research question focuses on solving current problems, propose respondents. The research results are grouped into tables.

Based on the investigation it was found that the most serious problems involved experts of the Centre considered primarily a shortage of staff and volunteers, as well as lack of funds, especially for social service. Based on these issues, respondents suggested some solutions, in the form of finding additional financial resources, increase the number of staff and volunteers and better PR of the Centre.

Key words

Salesian Youth Centre - Children and Youth Centre České Budějovice; Preventive System of Don Bosco; Salesians; work with youth; Leisure Children and Youth

Obsah

ÚVOD	7
1. SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Salesiáni a jejich práce s mládeží	10
1.2 Charakteristika Salesiánského střediska mládeže - Domu dětí a mládeže České Budějovice.....	16
1.3 Příklady dobré praxe	23
2. CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	26
3. METODIKA.....	27
4. VÝSLEDKY	28
5. DISKUZE	33
ZÁVĚR.....	37
LITERATURA/INTERNETOVÉ ZDROJE	39
PŘÍLOHY	45
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	54

Úvod

Způsob, jakým děti a mladiství tráví svůj volný čas, je jedním z faktorů, který má vliv na vývoj jejich osobnosti. Děti a mladí lidé však ne vždy umí či ví, jak správně nakládat s množstvím volného času, který mají po skončení vyučování. Neúčelným zacházením s volným časem se tak mohou dostat do skupin, které je mohou negativně ovlivňovat, což může zapříčinit vznik různých sociálně patologických problémů. Riziko vzniku těchto problémů může navýšit i nepříznivá situace v rodině či ve škole.

Možností, jak takovýmto problémům předcházet, jsou různé organizované volnočasové aktivity. Mezi ně patří například zájmové kroužky nebo sportovní aktivity, které jsou poskytovány školními zařízeními nebo ve střediscích volného času mimo školu.

Prvním důvodem, proč jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala téma Salesiánské středisko mládeže - Dům dětí a mládeže České Budějovice, je to, že se mimo jiné zaměřuje nejen na organizované zájmové kroužky, ale zároveň nabízí možnost účelného trávení volného času pro děti, které se nechtějí či nemohou těchto kroužků účastnit.

Dalším důvodem je nízká informovanost o tomto středisku mezi laickou veřejností. Zejména s otevřením Komunitního střediska Máj se ukázalo, že mnoho obyvatel Českých Budějovic nezná činnost střediska. U obyvatel sídliště Máj se názory různí, někteří středisko vítají, jiní jeho činnost naopak vidí skepticky. Myslím si, že je to zapříčiněno právě neinformovaností. Proto považuji toto téma za aktuální a doufám, že moje práce pomůže zvýšit povědomí o středisku mezi českobudějovickou veřejností. Díky psaní této práce jsem se do střediska dostala jako dobrovolnice. V mnoha směrech mě tato skutečnost ovlivnila a myslím si, že má budoucí profesní kariéra bude zaměřena právě na práci s dětmi a mládeží.

V teoretické části své bakalářské práce se na základě studia odborné literatury zaměřuji na představení stylu salesiánské výchovy, tedy preventivního systému italského kněze Dona Bosca, zakladatele salesiánů. Dále se věnuji charakterizaci Salesiánského střediska mládeže - Domu dětí a mládeže České Budějovice. V závěru této části práce jsou uvedeny vybrané příklady dobré praxe.

Praktická část obsahuje vlastní kvalitativní výzkum, prováděný se zainteresovanými odbornými pracovníky Salesiánského střediska mládeže - Domu dětí a mládeže České

Budějovice metodou dotazování, technikou strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Cílem výzkumu je zmapování existujících problémů, se kterými se pracovníci střediska potýkají.

Předkládaná práce může přispět k sebereflexi pracovníků střediska a rovněž k rozšíření povědomí o této instituci mezi odbornou i laickou českobudějovickou veřejností, proto jsem přesvědčena, že tato práce má i potřebný přínos pro praxi.

1. Současný stav

„Kdo chce svůj život zasvětit něčemu velikému a posvátnému, ať vychovává mládež“

Don Bosco

Svou práci bych ráda začala představením Dona Bosca, významného člověka, který je nejen zakladatelem salesiánů, ale věnoval celý svůj život práci s mládeží.

Don Bosco se narodil v roce 1815 nedaleko Turína. Pocházel z chudých poměrů a z velmi zbožné rodiny. Už v dětství usiloval o vzbuzení zájmu ostatních chlapců o náboženská témata formou různých her a vystoupení. Ve 12 letech musel odejít z domova a tvrdě pracovat, aby si vydělal na studium teologie. V roce 1841 se stal knězem. Rozhodl se pracovat s chudými chlapci, které se snažil zaujmout tím, co měli rádi, a najít si k nim cestu a usměrňovat jejich chování. Snažil se je připravit na život, a proto jim zprostředkoval vzdělání, které si nemohli v té době všichni dovolit (Bosco, 2007).

Nejprve se tak dělo v tzv. oratoři, jak nazýval pravidelná nedělní setkávání chlapců, která začínala nejprve bohoslužbou, poté následovala snídaně a hry. Část dne byla věnována vzdělávání. Tato setkávání se konala na různých místech podle domluvy (Bosco, 2004).

Se zvyšujícím se počtem chlapců hledal Don Bosco vhodné prostory, kde by se tyto aktivity mohly pravidelně provozovat a kde by měli chlapci zázemí. Takové místo našel v části Turína, ve Valdocco. Nazval ho také oratoří (Bosco, 2007). Měla plnit čtyři funkce: domova, hřiště, školy a farnosti.

- domov - charakterizován rodinným prostředím a individuálním přijetím každého,
- hřiště - příjemné trávení volného času a setkávání se svými přáteli,
- škola - vzdělávání chlapců, nejprve ve čtení a psaní, později i v gymnáziu a řemeslech,
- farnost - rozvoj náboženských hodnot (Vracovský, Jakubcová, 2013).

Postupně se oratoř změnila v internát, učňovskou školu a gymnázium a stal se z ní komplex vzdělávacích institucí (Kaplánek, 2012). Později se Bosco rozhodl založit podobné zařízení i pro dívky, proto v roce 1872 vznikla kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice (Formační plán ASC, 2014). Brzy byly otevírány další domy a školy na jiných místech a dílo Dona Bosca se šířilo i do dalších zemí (Sklenář a kol., 2012). V roce 1934 byl Don Bosco prohlášen za svatého (Salesiáni Dona Bosca, © 2016).

1.1 Salesiáni a jejich práce s mládeží

V této podkapitole se budu zabývat stylem salesiánské výchovy, principy, na kterých je založena a metodami, které jsou nejčastěji používány při práci s mládeží.

Salesiáni jsou katolickou kongregací, jejímž hlavním posláním je pomoc dětem a mládeži, a to zejména v oblasti sociální, náboženské, kulturní a pedagogické (Salesiáni Dona Bosca, © 2016).

Katolické kongregace jsou řeholní nebo jiné náboženské společnosti (Buben, 2004).

Specifický způsob salesiánské výchovy, odrážející se v celkovém přístupu k člověku, nazval Don Bosco preventivním systémem. Pojem prevence v tomto případě znamená předcházení negativním společenským jevům (Kaplánek, 2012). Je založen na důvěře a motivaci a na přátelském vztahu mezi vychovatelem a vychovávaným (Kouteková, 2007). Vychovatel se snaží o předcházení sociálně patologickým jevům tím, že vychovávaného získává pro pozitivní aktivity a nehrozí mu tresty. Opakem preventivního systému je systém represivní. Ten je založen na přesně stanovených právech a povinnostech, přičemž jsou stanoveny tresty při jejich porušení. Vychovatel zde nemá žádný vztah s vychovávaným. V preventivním systému Dona Bosca se objevují dva základní rozměry, a to omezující a motivující. Omezující rozměr zamezuje porušení pravidel a motivující spočívá v nabízení seberealizace (Kaplánek, 2012). Don Bosco věděl, i když žil v době, kdy byly běžné tělesné tresty, že pokud máte s vychovávaným vztah založený na lásce a důvěře, postačí jen napomenutí nebo výtka. Nebyl zastáncem žádného ponižování či zastrasování hrozbami (Dřímál, 2013). Ze své dobrovolnické práce vím, že pravidla jsou všem nejprve vysvětlena a poté se dbá na jejich dodržování.

Don Bosco postavil svoji výchovu na třech pilířích: rozum, náboženství a laskavost (Motto, 2005). Rozum vyjadřuje výchovu jako systematicky promyšlený proces. Náboženství poskytuje systém hodnot. Don Bosco vnímal víru jako hlavní předpoklad úspěchu výchovného působení. V současné době se náboženský pilíř projevuje poskytováním času a místa k rozjímání. Laskavost je vyznačována bezpodmínečným přijímáním, nabízejícím vztahem s možností podělit se o své radosti i bolesti. Podněcuje vychovatele k srdečné a neustálé přítomnosti mezi dětmi a mládeží a zároveň vybízí celou komunitu k vytvoření upřímného rodinného prostředí (Salesiáni a laici, 1997).

Důležitým aspektem salesiánské výchovy jsou osobní vztahy mezi vychovateli a dětmi a mládeží. Je důležité, aby se mladí lidé podíleli na výchově spolu s vychovatelem. Pro vytvoření dobrého vztahu mezi mladým člověkem a vychovatelem je důležitý postoj vychovatele. Musí být dostatečně přátelský, musí umět zaujmout a brát úlohu vychovatele spíše jako poslání. Je zde důležitá jeho osobnost. Vztah mezi vychovatelem a vychovávaným však musí mít pevné hranice, které se nesmí překročit. Vychovatel nemůže zastoupit roli rodiče nebo kamaráda (Petitclerc, 2009).

Nejčastějšími pracovníky, kteří působí v salesiánských organizacích, jsou pastorační, pedagogičtí a sociální pracovníci. Požadavky na pastoračního pracovníka nejsou ukotveny v žádném zákoně. Činnost pedagogických pracovníků upravuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (Kaplánek, 2012). V tomto zákoně jsou však uvedeny pouze požadavky na vzdělávání pedagogů (zákon č. 563/2004 Sb.). Sociální pracovníci se řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Tento zákon uvádí nejen požadavky na vzdělání sociálních pracovníků, ale i povinnosti, které sociální pracovník musí plnit. Mezi ně patří zpracování podrobné metodiky podle standardů sociálních služeb (zákon č. 108/2006 Sb.). Z tohoto důvodu jsou pedagogické a pastorační metody používány na základě tradice a intuice a nejsou explicitně vymezené, zatímco sociální pracovníci dovedou jasně pojmenovat používané metody (Kaplánek, 2012).

Salesiáni používají při své práci mnoho metod jak z oblasti pedagogiky, tak sociální práce a pastorační teologie. Faktory, na kterých závisí použití jednotlivých metod, jsou:

- cílová skupina,
- vzdělání a zkušenost pracovníků,
- standardy a jiné požadavky profesních sdružení a kontrolních orgánů,
- metody používající se v konkrétní oblasti (pedagogika, pastore, sociální práce),
- metody vycházející z poslání a cílů organizace.

Použití jednotlivých metod závisí také na druhu salesiánského zařízení. Ve farnostech převládají pastorační metody, zatímco v salesiánských střediscích převládají pedagogické metody a metody sociální práce (Kaplánek, 2012).

Důraz je kladen na metody, které povzbuzují aktivitu dětí. Zvláštní význam mají metody jako rozhovor a pozorování, osobní příklad pedagoga a metody cvičení, kterými se upevňují a procvičují formy chování v různých životních situacích. Dalšími metodami, které jsou nejčastěji používány, jsou hry a soutěže (Hájek a kol, 2008). Pedagogickými metodami ovlivňování volného času jsou animace, výchova zážitkem, streetwork (Pávková a kol., 2002).

Animace je forma výchovné práce založená na vztazích. Je definována jako nedirektivní povzbuzování a podporování mladých lidí, která uvolňují kreativitu a umožňují aktivitu ve skupině a napomáhají k účasti na kulturním životě (Kaplánek, 2013). Klade důraz na otevřenost výchovné situace, dobrovolnost a možnost volby a seberealizace. Výchovná animace znamená vytvořit zajímavou nabídku činností pro mládež, které vedou k sebeuvědomění a sebevyjádření. Výchova zážitkem se opírá o intenzivní prožitky a zkušenosti, které se získají aktivní účastí v programu. Je zaměřena na rozvoj sociálních vztahů a sebepojetí a může vést ke změně chování a k rozvoji osobnosti. Další formou práce s mládeží ve volném čase, která už ale přesahuje i do sociální pedagogiky a sociální práce, je streetwork. Pracovník označovaný jako terénní pracovník, sociální asistent nebo streetworker vyhledává mladé lidi v jejich přirozeném prostředí a navazuje s nimi kontakt a nabízí jim možnost pozitivního trávení volného času organizováním různých her (Pávková a kol., 2002).

Salesiánská díla jsou pastorační díla v různých oblastech salesiánské činnosti, zřizovatelem je Salesiánská provincie a jsou vedena salesiány nebo v salesiánském duchu. Mezi salesiánská díla patří:

- salesiánská střediska mládeže,
- JABOK, Vyšší sociálně pedagogická a teologická škola, která připravuje vychovatele a pracovníky v sociální oblasti a pastoraci,
- pobytová zařízení, internáty:
 - Dům Ignáce Stuchlého, pobytové výchovně vzdělávací zařízení pro mládež,
 - kolej v rámci Jaboku,
 - Domov Don Bosco Ostrava,
- programy pro další vzdělávání,
- chaloupky,
- SADBA, občanské sdružení, jehož cílem jsou různé mezinárodní projekty a národní a mezinárodní akce,
- salesiánské kluby mládeže,
- salesiánské farnosti,
- misie (Výchovně pastorační projekt provincie, 2007).

Salesiánská střediska mládeže prožívají po roce 1989 největší rozvoj. Jsou téměř jedinou církevní organizací působící v rámci MŠMT, která se věnuje oblasti volného času. Je to místo, kde se snaží o:

- otevřené prostředí, které je místem přijetí – otevřenost pro všechny mladé lidi, zvláště pro ty nejpotřebnější. Prostředí je charakterizováno pestrou nabídkou programů, spoluzodpovědností mladých, osobními vztahy, přítomností animátorů, osobním přijetím mladého člověka a zapojení ho do skupiny, která mu umožní aktivní účast a osobní dialog,
- program výchovy a evangelizace – snaha o probuzení a prohloubení touhy mladých lidí po životě a vztazích a nabízení výchovy k víře, přizpůsobené realitě konkrétního mladého člověka,
- křesťanská přítomnost – schopnost vytvářet prostředí otevřené vůči různým kulturám, rasám, náboženstvím a církvím. Schopnost nabízet odpovědi na otázky života (Výchovně pastorační projekt provincie, 2007).

Střediska nabízí programy pro zájmově organizované skupiny a současně i různé volnočasové aktivity, a to především pro neorganizované skupiny dětí a mládeže, které jsou sociálně znevýhodněné nebo ohrožené nežádoucími sociálními jevy. Poskytují bezpečné prostředí, ve kterém mohou děti a mládež strávit svůj volný čas, a zároveň působí preventivně v oblasti sociálně patologických jevů (Kajanová, Urban, 2008).

Neorganizovanou mládeží většinou označujeme jednotlivce nebo skupiny dětí, kteří tráví svůj volný čas na ulici. Z důvodů finanční náročnosti nebo nedostatku návyků pro plnění podmínek organizovaných kroužků tyto děti nevyhledávají institucionalizované formy trávení času. Tento způsob trávení volného času je rizikový z důvodu vzniku sociálně patologických jevů (streetwork.cz, 2010).

Právě mladí lidé jsou nejzranitelnější, protože prochází v období dospívání velkými změnami, jsou tedy nejohroženější skupinou. Na začátku 90. let R. Jessor zavedl pojem „syndrom rizikového chování“. Toto chování je popisováno z hlediska projevů v několika oblastech:

- zneužívání návykových látek – od nikotinu přes alkohol, kanaboidy a další nelegální drogy,
- negativní jevy v oblasti psychosociální – poruchy chování, agrese až delikvence a kriminalita, suicidální chování,
- rizikové chování v oblasti reprodukční – předčasný pohlavní život, střídání partnerů a s tím spojené pohlavně přenosné infekce a nechtěné těhotenství (Marková, 2008).

V současnosti mezi formy rizikového chování patří:

- nezdravé stravovací návyky (anorexie, bulimie),
- zneužívání návykových látek,
- delikventní a nedelikventní chování a kriminalita,
- sebepoškozující chování, které bývá reakcí na skutečnou nebo pomyslnou zátěž.

V období dospívání je rizikové chování relativně obvyklé. Sehrávají v něm roli emocionální potřeby, například potřeba nezávislosti, uznání vrstevnickou skupinou nebo potřeba sebepotvrzení. Existují vnitřní a vnější příčiny rizikového chování. Vnitřními příčinami jsou vrozené či získané predispozice, jako jsou poruchy osobnosti, psychózy, mentální retardace či poruchy pozornosti a hyperaktivní chování. Mezi vnější

příčiny patří různé typy sociálního prostředí, ve kterém jedinec žije nebo které na něj působí. Zejména jde o rodinu, školu nebo vrstevníky (Matoušek a kol., 2013).

Rodina je jedním z nejvýznamnějších sociálních prostředí, ve kterém dochází k socializaci dítěte a k přenosu základních norem a hodnot společnosti (Moravcová a kol., 2015). Základními aspekty socializace jsou:

- osvojení základních kulturních návyků, jako je například slušné chování,
- užívání předmětů denní potřeby,
- osvojení komunikace,
- osvojení sociálních rolí,
- orientace ve společenských normách a hodnotách,
- vývoj sebekontroly a chování.

Socializaci, vedle výchovných technik, zahrnuje rodinná výchova i postoje rodičů k dítěti a celkové poměry rodiny. Vliv na socializaci má jak sociální atmosféra, tak i socioekonomické postavení rodiny a rodinný status (Nakonečný, 1998).

Příznivější podmínky přináší svým příslušníkům tradiční podoba rodiny, avšak v současnosti prochází výraznými změnami, což se někdy označuje jako krize rodiny (Hofbauer, 2004). Rodina přestává plnit své tradiční funkce, nepříznivým faktorem podílejícím se na vzniku problémového chování dětí je nedostatek času rodičů na péči o dítě a chybějící přítomnost obou rodičů v rodině (Marková, 2008). Děti, které jsou vychovávány jen jedním z rodičů, mají o něco horší výsledky ve škole, více zdravotních a psychických problémů a více střetů se zákonem než děti, které vyrůstají s oběma rodiči ve srovnatelné socioekonomické vrstvě (Matoušek, Kroftová, 2003).

V současné době je po celé České republice celkem 14 salesiánských středisek, která se snaží pomocí preventivního systému a metod sociální práce předcházet negativním jevům a řešit je. Já se dále ve své práci zaměřím na charakteristiku Salesiánského střediska mládeže v Českých Budějovicích.

1.2 Charakteristika Salesiánského střediska mládeže - Domu dětí a mládeže České Budějovice

SaSM – DDM ČB je střediskem pro trávení volného času dětí a mládeže. Bylo zřízeno Salesiánskou provincií Praha 1. 9. 1995. Na základě nařízení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání bylo středisko v roce 2006 zapsáno do rejstříku školských právnických osob MŠMT. Dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách poskytuje SaSM – DDM ČB registrovanou sociální službu Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež jsou zařízení sociální prevence, která nabízejí služby zaměřené na neorganizované děti a mládež, ohrožené společensky nežádoucími jevy. Jsou poskytovány ambulantní, popřípadě terénní formou (zákon č. 108/2006 Sb.).

Posláním NZDM je sociální začlenění a pozitivní změna životního způsobu dětí a mládeže v nepříznivé sociální situaci, předcházení sociálnímu vyloučení poskytováním informací, odbornou pomocí a podporou (streetwork.cz, 2008).

Cílem NZDM je zabezpečit dětem a mládeži podporu při zvládání obtížných životních situací, snížit sociální rizika, která vyplývají ze způsobu života a rizikového chování, zvýšit sociální schopnosti a dovednosti, zlepšovat kvalitu jejich života, podpora sociálního začlenění a zlepšování orientace v jejich sociálním prostředí (streetwork.cz, 2008).

Koncepce těchto zařízení vychází z teorií a metod sociální práce a sociální pedagogiky. Zásadou NZDM je „nízkoprahovost“, což znamená maximální otevřenost a přiblížení se životnímu světu klientů. Tato zásada je naplňována různými opatřeními. V zařízeních mají podobu otevřených klubů, které jsou přístupné pro všechny v cílové skupině. V otevřených klubech platí určitá pravidla, týkající se zpravidla zákazu fyzického či verbálního napadání či konzumace legálních i nelegálních drog. Každý z účastníků má možnost si vybrat aktivitu podle nabídky klubu, není do ničeho nucen. Tyto kluby nabízejí většinou své aktivity zdarma, proto jsou dostupné i pro sociálně slabší klienty (Matoušek a kol., 2013).

Formy služeb NZDM:

- volný vstup a pobyt v zařízení, umožňující klientovi využít prostor zařízení místo ulice, možnost trávit zde svůj volný čas osobními činnostmi nebo využívat aktivity, které nabízí zařízení.
- NZDM zajišťuje základní vybavení pro volnočasové aktivity, asistuje klientům při svépomocných aktivitách, je zde k dispozici základní technické vybavení pro trávení volného času - společenské hry, knihovna, výtvarné potřeby, dále poskytuje podmínky pro realizaci vlastních aktivit klientů – prostor, čas a technické zázemí, odbornou pomoc, je zde připravena i základní nabídka programů.
- NZDM zajišťuje nabídku sociálních služeb, založenou na kontaktní práci s klienty, situační intervenci, základním poradenství, krizové intervenci nebo terapeutických službách. Je propojeno s činností terénního sociálního pracovníka. Jeho kontaktní práci využívá při získávání klientů a poskytuje mu zázemí pro jeho činnost.
- NZDM nabízí programy z oblasti prevence se zaměřením na snížení rizik sociálně patologických jevů. Pořádá např. výcviky a kurzy zaměřené na nácvik základních sociálních dovedností směřujících k předcházení sociálně patologickým jevům (Hájek a kol., 2008).

Posláním Střediska je přispívat ke kompletnímu rozvoji dětí a mládeže prostřednictvím preventivního systému Dona Bosca, volnočasových aktivit a sociální práce. Nabízí mladým lidem výchovu, vycházející z pozitivních hodnot společnosti a kultury a v rámci volnočasových aktivit jim pomáhá si tyto hodnoty osvojit (SaSM ČB, © 2016).

Cílem Střediska je

- bezpečné a harmonické prostředí s rodinnou atmosférou,
- realizace pedagogického, sociálního a duchovního rozměru v souladu se salesiánským stylem práce ve všech nabízených programech,
- pozitivní ovlivnění uživatele křesťanskými hodnotami,
- přijetí stylu salesiánské práce.

Mezi činnostmi, které středisko nabízí, patří otevřené kluby, zájmové kroužky a letní tábory – chaloupky (SaSM ČB, © 2016).

Otevřené kluby jsou určeny pro děti a mládež ve věku od 3 do 26 let, které jsou ohrožené společensky nežádoucími jevy. Dělí se na pedagogické a sociální programy. Sociální programy jsou registrované podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách a spadají pod službu NZDM. Dále je zde vykonávána sociálně-právní ochrana dětí dle zákona 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Pedagogické programy jsou upraveny podle zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Spádovou oblastí jsou Čtyři Dvory, zejména sídliště Máj, Vltava a Šumava (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Principem otevřených klubů je nabízení bezpečného, otevřeného a podnětného prostoru pro společné a smysluplné trávení volného času. Kluby pomáhají objevit a rozvíjet vlastní jedinečnost, poskytují zkušenost dlouhodobého přijetí, podpory a pomoci. Dále vedou k rozvoji duchovní stránky, snaží se o začlenění do společnosti, vedou k zodpovědnosti a k pozitivnímu vztahu k okolí (Výroční zpráva SaSM ČB, 2013).

Cílové skupiny jsou v různých programech otevřených klubů různé. V programech platí závazná pravidla, se kterými jsou účastníci seznámeni během prvních návštěv a podle kterých se řídí všichni klienti. S účastníky se v každém programu pracuje na základě jejich přání a potřeb jak individuálně, tak i s celou skupinou (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Programy otevřených klubů jsou:

Programy NZDM Oráč:

- klub Oráč,
- Terénní sociální práce.

Pedagogické programy:

- Oratoř,
- Doučování,
- Volnočasové aktivity na sídlišti Máj,
- Předškoláci,
- Tematické programy,
- Fajta.

Neregistrované programy:

- Individuální sociální práce,
- Terénní komunitní práce (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

NZDM Oráč

Klub Oráč je prostor, kde pracovníci navazují s účastníky vztah prostřednictvím volnočasových aktivit. V tomto vztahu je důležitá důvěra, díky které se účastníci nebojí svěřit se svými problémy či zážitky. Jsou zde nabízené služby spojené s individuálním přístupem ke každému podle jeho potřeb, jako jsou poradenství, informační servis a nebo doprovod. Program každého klubu není pevně strukturovaný, ale nabízí i pravidelné aktivity, například zkoušení v hudební místnosti, diskuze zaměřené na prevenci společensky nežádoucích jevů nebo tematické kluby. Díky těmto aktivitám se účastníci rozvíjejí i v oblasti organizačních dovedností a komunikace (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Posláním NZDM Oráč je poskytování zázemí, podpory a pomoci dětem a mládeži, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci nebo ohroženy negativními sociálními jevy. Snaží se přispívat ke zlepšení kvality jejich života (SaSM ČB, © 2016).

Cílovou skupinou jsou děti a mládež z většinové i z menšinové společnosti ve věku od 6 do 26 let, ohrožené společensky nežádoucími jevy. Zejména se jedná o ty, kteří nemají kde smysluplně trávit svůj volný čas, nemohou nebo nechtějí využívat organizované volnočasové aktivity, jsou v náročné životní situaci nebo jsou ohroženi některými ze sociálně nežádoucích jevů. Sekundárním okruhem osob jsou rodiče a další příslušníci uživatelů NZDM Oráč (SaSM ČB, © 2016).

Mezi cíle NZDM Oráč patří

- podpořit sociální začlenění účastníka do skupiny vrstevníků i do společnosti,
- snižovat sociální rizika vyplývající z konfliktních životních situací, životního způsobu a rizikového chování uživatele prostřednictvím prevence společensky nežádoucích jevů a sociální práce,
- motivovat uživatele k aktivní změně jeho sociální situace a snižovat rizika, která z této situace vyplývají,

- prostřednictvím výchovy a vzdělávání dosáhnout takového rozvoje osobnosti a zájmů uživatele, aby byl schopen svobodně a osobitě volit svou cestu životem,
- prostřednictvím poradenství a individuálního plánování dosáhnout lepší orientace uživatele v jeho sociálním prostředí a vytvářet podmínky pro řešení jeho nepříznivé sociální situace,
- pomocí skupinové práce vést uživatele ke spolupráci, toleranci a zodpovědnosti za své chování,
- vytvářet zázemí pro děti a mládež a podmínky pro bezpečné trávení jejich volného času (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Několik uživatelů NZDM Oráč se zapojilo do pedagogických programů s mladšími dětmi (6 až 13 let), aktivně se zde účastní přípravy, průběhu i zpětných vazeb. V průběhu činnosti se tak aktivně rozvíjejí na dobrovolnické, pedagogické a hlavně osobní rovině (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Terénní sociální práce

Terénní sociální práce je specifickou formou sociální práce. Rozdíl těchto dvou forem spočívá v působení pracovníka v přirozeném prostředí uživatelů. Cílem terénní sociální práce je navazování kontaktů s klienty a motivování je ke změně rizikového chování (Fleischmann a kol., 2006).

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku 6 až 26 let. Při terénní sociální práci monitorují sociální pracovníci místa, která jsou nejčastěji navštěvovaná mládeží ve volném čase. Pracovníci se soustřeďují na lokalitu sídliště Máj, Šumava a Vltava. Skupinky, které se scházejí v těchto lokalitách, pracovníci následně kontaktují a pomáhají jim při řešení nepříznivých situací a vedou s nimi rozhovory na téma ohrožujících faktorů dospívajících. Terénní sociální pracovník také navštěvuje některé pedagogické programy (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Pedagogické programy

Oratoř

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku 6 až 13 let. Cílem tohoto programu je zapojení účastníka do nabízených volnočasových aktivit a jeho postupné vedení k tomu, aby si dokázal svůj volný čas sám organizovat. Je zde kladen důraz na osobní přístup, pocit bezpečí a přátelskou atmosféru. Účastníci jsou vedeni k objevování svých

schopností a k jejich dalšímu rozvíjení. Mají na výběr z mnoha aktivit, jako jsou například keramická a výtvarná dílna, tvořivé aktivity, hudební a sportovní aktivity. V průběhu roku jsou připravovány i tematické Oratoře (vánoční, velikonoční, dušičkové) (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Předškoláci

Cílovou skupinou jsou děti ve věku od 3 do 6 let, které nenavštěvují mateřskou školu nebo jiné předškolní vzdělávání. Cílem tohoto programu je pomáhat k celkovému rozvoji a učení, a to prostřednictvím metod, které zohledňují jejich sociální nebo kulturní odlišnosti, učit děti chápat okolní svět, rozvíjet jejich osobnost a motivovat je k dalšímu učení a poznávání. Díky podnětnému a přátelskému prostředí jsou děti připravovány na vstup do mateřské školy nebo školy (SaSM ČB, © 2016).

Doučování

Cílovou skupinou jsou děti od 6 do 15 let. Doučování je rozděleno na doučování 1. stupně a 2. stupně. Cílem programu je pomoci účastníkům zvládnout, prohloubit a uplatnit školní znalosti v reálném životě. Při doučování si děti mohou vypracovat s pomocí pracovníků domácí úkoly, procvičit si aktuální učivo nebo zopakovat látku, které nerozuměly. Mohou se zde připravit na testy nebo zkoušení. Pracovníci využívají v programu ve velké míře alternativní metody doučování (hry, kvízy, soutěže) a názorné metodické pomůcky (například papírové peníze, hodiny, slovní domino), aby děti získaly pozitivní vztah k učení (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Volnočasové aktivity na sídlišti Máj a „U pinky“

Program je určený pro děti a mládež od 6 do 13 let. Jeho cílem je propojit volnočasové aktivity a výchovné působení směrem k vzájemnému respektu, dodržování pravidel a slušnému chování. Náplní programu jsou hry, soutěže a sportovní aktivity, dále je tu prostor pro rozhovor, ať už jde o skupinový či individuální. Tyto aktivity jsou zaměřeny na stanovení cílů a rozvíjení pozitivních sociálních dovedností účastníků (Výroční zpráva SaSM ČB, 2013).

Tematické programy

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku 6 až 13 let. Účastníci se v rámci těchto programů setkávají s aktuálními tématy v rámci specifické prevence. Témata, která si mohou uživatelé sami navrhovat, probíhají formou workshopů, výtvarných aktivit a zážitkové pedagogiky (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Program Fajta (Rodina)

Je určen pro mladé rodiny s dětmi do 6 let. Tento program nabízí bezpečný prostor pro společné trávení volného času, výměnu zkušeností a odpočinek. Jsou zde k dispozici kulečnick, stolní fotbal, míčové a společenské hry, relaxační místnost a hračky pro malé děti (SaSM ČB, © 2016).

Dalším programem, který je součástí otevřených klubů jsou tzv. neregistrované programy. Mezi ně patří individuální sociální práce a terénní komunitní práce. Cílovou skupinou jsou rodiny účastníků otevřených klubů. Pracovníci pomáhají rodičům s řešením aktuálních problémů, mezi které patří například bydlení, nezaměstnanost či hledání odborníka na pomoc, a tím napomáhají ke kvalitnějšímu prostředí (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Zájmové kroužky

Zájmové aktivity jsou záměrné činnosti orientované na rozvíjení a uspokojování schopností, potřeb a zájmů a působící na rozvoj osobnosti (Pávková a kol., 2002) Zájmová činnost podněcuje, podporuje a rozvíjí samostatnost, tvořivost a zdravou společenskou aktivitu, plní výchovnou a vzdělávací funkci, je socializačním prostředkem pro děti díky nezastupitelné úloze skupiny, která se vytváří za účelem uspokojování zájmů. Může také kompenzovat nezdary v jiných oblastech, například horší prospěch ve škole (Hájek a kol, 2008).

Středisko nabízí dětem a mládeži smysluplné a aktivní využití volného času formou celé řady zájmových kroužků, ve kterých mohou objevovat své talenty, rozvinout své dovednosti, rozšířit vědomosti a prohloubit schopnost komunikace v kolektivu a sociální dovednosti. Vedoucí zájmových kroužků přistupují k účastníkům individuálně, primárně se věnují dětem a mládeži ve věku od 4 do 18 let. V současné době je v nabídce 36 zájmových kroužků. K jejich dlouhodobým cílům patří předávat zkušenosti dětem a mládeži v daném oboru a utvářet v nich zdravé hodnoty, rozvíjet individualitu každého jednotlivce a vychovávat je k převzetí zodpovědnosti, samostatnosti a toleranci (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014).

Táborová činnost – chaloupky

Středisko nabízí mimo letní pobytové tábory – chaloupky, také příměstské tábory, podzimní a lyžařský tábor během školního roku a také vodácký tábor. Tábory jsou charakteristické svou rodinnou atmosférou a menším počtem účastníků, tím je zajištěn

individuální přístup ke každému dítěti. Kromě běžných táborových aktivit jsou sem zařazeny i tábory s duchovní tematikou a každou chaloupku navštíví kněz (SaSM ČB, © 2016).

1. 3 Příklady dobré praxe

V této podkapitole se budu zabývat příklady dobré praxe, mezi něž patří akce, které pořádá středisko pro širokou veřejnost.

Jednou z hlavních akcí pořádanou střediskem je oslava Mezinárodního dne Romů, připomínající první světový kongres Mezinárodní romské unie, který se uskutečnil v roce 1971 nedaleko Londýna. Účastníci se na něm dohodli na podobě romské mezinárodní hymny a vlajky a byl schválen i oficiální název - Rom. Na čtvrtém sjezdu Mezinárodní romské unie ve Varšavě v roce 1990 byl stanoven 8. duben jako Mezinárodní den Romů. Tento den má být nejen Romům připomínkou romských hodnot, kultury, historie a jazyka (romea.cz, 2014).

Salesiánské středisko mládeže ve spolupráci s Městskou charitou České Budějovice pořádá při příležitosti oslavy tohoto svátku zahradní slavnost již od roku 2010. Slavnost určená nejen pro romskou komunitu je velmi oblíbená, například v roce 2014 se jí zúčastnilo přes 250 návštěvníků (Výroční zpráva SaSM ČB, 2014). Návštěvníci mají možnost se seznámit s romskými tradicemi, kulturou a hudbou. Tradičně je připraven bohatý doprovodný program, na kterém se podílejí uživatelé jak programů střediska, tak i NZDM Srdíčko – Jirolo a NZDM V. I. P. Účastníci slavnosti zde mají také možnost ochutnat tradiční romské speciality, s jejichž přípravou pomáhají romské maminky. Slavnost bývá ukončena požehnáním v chrámu sv. Vojtěcha. (SaSM ČB, 2010; SaSM ČB, 2011; SaSM ČB, 2013; mchcb.cz, 2015)

V tomto roce si středisko připomnělo prostřednictvím salesiánského plesu 25. výročí svého působení. Je nutné zmínit, že tato společenská akce nemá v České republice u salesiánů, co do doby trvání, obdoby. Jde tedy o ples s nejdélší tradicí a popularitu mu nezaručuje pouze jeho každoroční jedinečný program. Je místem nejen hudby, tance a zábavy, ale především místem setkání a seznámení. Na samotné přípravě se podílí několik organizací a lidí, ať už se jedná o středisko, zástupce města, farnosti či dobrovolníky aj. (SaSM ČB, 2016).

Výtěžek z plesu slouží k financování jednoho projektu, který vybírají návštěvníci pomocí hlasování. Každý projekt je jedinečný a vždy jde o pomoc sociálně znevýhodněným dětem a mladým lidem. V letošním roce mohli návštěvníci vybírat z následujících projektů:

- technické vybavení víceúčelové místnosti (židle, stůl, dataprojektor...),
- výměna střešní krytiny táborové základny „Tampír“ v Novohradských horách,
- párty stan pro velké společenské akce a setkávání (SaSM CB, 2016).

Další akcí, které se středisko pravidelně účastnilo, byla Bambiriáda. Pořadatelem Bambiriády byla Česká rada dětí a mládeže. V roce 2014 se uskutečnil již 16. ročník Bambiriády. Šlo o aktivní prezentaci středisek volného času a občanských sdružení dětí a mládeže. Díky Bambiriádě měly tisíce dětí a mladých lidí možnost vybrat si pro sebe vhodnou volnočasovou aktivitu nebo prázdninový tábor. Tato akce trvala 2 až 4 dny ve většině krajů České republiky současně. Každoročně se jí zúčastnilo okolo 250 000 lidí. Probíhala formou přehlídky pod širým nebem, jednotlivá sdružení zde měla své stánky a byl připraven i bohatý program. Tradičně se na ní prezentovala i Armáda České republiky (bambiriáda, © 2016). Projekt Bambiriáda však z nedostatku financí v roce 2014 skončil (Česká rada dětí a mládeže, 2015).

Projekt Horolezecké závody je realizován Střediskem pro amatérské lezce. Akce je veřejně přístupná a bez věkového omezení. Projekt, který byl spuštěn v roce 2007, si klade za cíl rozšířit a zkvalitnit nabídku veřejných sportovních aktivit v Jihočeském kraji. Dále chce středisko prostřednictvím závodů oslovit horolezecké oddíly z celé republiky a pozvat je do Českých Budějovic, a to z důvodu nedostatku této sportovní činnosti v jižních Čechách. (SaSM ČB, 2011; SaSM ČB, 2012)

Od roku 1997 pořádá středisko fotbalový turnaj Sv. Jana Boska. Účastní se ho týmy z různých nízkoprahových klubů a organizací, které pracují s dětmi a mladými lidmi z Jihočeského kraje. Cílem turnaje je podporovat volnočasové sportovní aktivity pro neorganizované děti a mládež. Účastníci mají možnost poměřit své síly a schopnosti, seznámit se s novými kamarády a zažít soutěživou atmosféru. Vítězný tým z každé kategorie obdrží pohár a ceny si odnesou i nejlepší brankář a nejlepší hráč turnaje (SaSM ČB, 2010; SaSM ČB, 2011; SaSM ČB, 2012).

Volejbalový turnaj Sv. Vojtěcha pořádá středisko od roku 1996. Akce se může zúčastnit i široká veřejnost a vítězný tým obdrží putovní pohár (Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje, 2015).

První červnový den byl vyhlášen Mezinárodním dnem dětí v roce 1925 první Světovou konferencí o blahu dětí v Ženevě. V Československu byl oficiálně uznán v roce 1950. Má za úkol všem připomenout práva a potřeby dětí (Informační centrum vlády, 2011).

Středisko ve spolupráci s Městskou charitou České Budějovice pořádá každoročně oslavu Mezinárodního dne dětí. Pro děti je připraven tematický program a řada soutěží. V roce 2013 byl dětský den na téma „pohádky“. Děti měly možnost projít si několik stanovišť s pohádkovými postavkami. Mohly házet vlkovi do břicha kamení, řešit rébusy u děda Vševěda a skákat v pytli u pekelných čertíků. Na stanovištích sbíraly body, ty pak mohly vyměnit za různé drobnosti (SaSM ČB, 2013). V roce 2014 se konaly oslavy v pirátském duchu. Ani v tomto roce nechyběly soutěže a hry o ceny, jako byly například lovení černé perly, střelba na loď, cesta přes rozbořeně moře aj. (SaSM ČB, 2014). Oslavy v roce 2015 byly na téma „indiáni“. Opět byl připraven bohatý program a mnoho soutěží, například indiánská stezka, střelba na bizona, stavění hranice aj. (SaSM ČB, 2015).

2. Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem práce je představit Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice a dále zjistit, jaké problémy zde považují zainteresovaní odborníci za nejdůležitější a jaká pro ně navrhnou řešení. Pro splnění stanoveného cíle byly stanoveny následující výzkumné otázky.

Výzkumná otázka č. 1:

Které problémy v činnosti Salesiánského střediska mládeže – Domu dětí a mládeže České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejdůležitější?

Výzkumná otázka č. 2:

Jaká řešení aktuálních problémů respondenti navrhnou?

3. Metodika

Pro svoji práci jsem si po dlouhé úvaze zvolila kvalitativní výzkum s využitím techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Kvalitativní výzkum má podle Hendla (2005) mnoho výhod, například umožňuje výzkumníkovi být v přímém kontaktu s respondentem, získat informace o problému více do hloubky nebo umožňuje navrhovat teorie. Další výhodou je, že se výzkum odehrává v přirozeném prostředí. Díky mému působení ve středisku znám prostředí, činnost i většinu pracovníků velmi dobře. Miovský (2006) uvádí, že právě seznámení se s prostředím je důležitým předpokladem pro kvalitativní výzkum. Hendl (2005) dále uvádí i nevýhody tohoto výzkumu, mezi které patří například časová náročnost sběru dat.

Technikou sběru dat byly strukturované rozhovory s otevřenými otázkami. Dle Miovského (2006) je tato technika na hranici mezi dotazníkovými metodami a rozhovorem. Má pevně stanovená a pro výzkumníka závazná pravidla, která mu neumožňují příliš velké úpravy či změny.

Strukturovaný rozhovor se využívá v případě, kdy potřebujeme zúžit variace kladených otázek. Minimalizuje se tak pravděpodobnost, že se získaná data budou výrazně strukturně lišit. Získaná data se snadněji analyzují díky snazší lokalizaci témat v přepisu rozhovoru (Hendl, 2005).

Respondenti odpovídali celkem na osm otázek konstruovaných tak, abych s jejich pomocí mohla získat odpovědi na výše stanovené výzkumné otázky. Výzkumný vzorek byl stanoven na deset respondentů, ale čtyři respondenti mi nechtěli poskytnout rozhovor. Tito respondenti se domnívali, že z důvodu svého krátkého působení ve středisku by mi nebyli schopni odpovědět na klíčové otázky výzkumu. Proto se můj výzkumný soubor skládá pouze ze šesti respondentů. I tak si ale myslím, že jsem získala dostatek informací pro provedení a vyhodnocení svého výzkumu.

Výzkum byl prováděn v prostorách střediska v Komunitním centru České Budějovice. Jednotlivé rozhovory byly se souhlasem všech respondentů zaznamenávány prostřednictvím diktafonu a následně přepsány do písemné podoby a jsou přiloženy v přílohách.

4. Výsledky

Strukturovaný rozhovor se skládal z osmi otázek, které byly rozděleny do dvou částí. V první části jsem se respondentů dotazovala na vzdělání, dobu působení ve středisku, pozici a náplň práce. Tyto čtyři otázky byly pouze informativní, samotný výzkum neovlivňují. Ve druhé části jsem se zaměřila na současné problémy střediska, řešení navrhovaná respondenty, možnosti zlepšení služeb. Zajímalo mě také, zda v nabídce střediska něco nechybí. Odpovědi jsou pro lepší přehlednost uspořádány do tabulek.

Tabulka č. 1: Vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet respondentů
Vysokoškolské	3
Středoškolské	3

Zdroj: Vlastní výzkum

První otázkou jsem se dotazovala na nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Z odpovědí vyplývá, že tři respondenti mají vysokoškolské vzdělání. Z toho dva mají studium zakončené stupněm magistr a jeden stupněm bakalář a inženýr. Další tři respondenti mají středoškolské vzdělání. (tab. č. 1).

Tabulka č. 2: Doba působení ve středisku

Roky	Počet respondentů
2	1
9,5	1
11	1
14	2
20	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Druhou otázkou byla zjišťována doba působení ve středisku. Kromě respondenta, který je ve středisku zaměstnán dva roky, a respondenta, který zde působí 9,5 roku, působí respondenti ve středisku více jak deset let, jeden respondent dokonce dvacet let (tab. č. 2).

Tabulka č. 3: Pozice ve středisku

Pracovní pozice	Počet respondentů
Pedagog volného času	3
Koordinátor otevřených klubů	1
Koordinátor zájmových kroužků	1
PR pracovník	1
Ředitel	1
Koordinátor dobrovolníků a praktikantů	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Třetí otázka směřovala ke zjištění pracovní pozice ve středisku. Někteří respondenti zastávají více pracovních pozic, proto počet odpovědí převyšuje počet respondentů. Na pozici pedagoga volného času jsou tři respondenti. Jeden z těchto respondentů je navíc i koordinátor otevřených klubů. Další respondent je na pozici PR pracovníka střediska a zároveň je koordinátorem zájmových kroužků (tab. č. 3).

Tabulka č. 4: Náplň práce

Náplň práce	Počet respondentů
Vedení doučování 1. a 2. stupně	1
Koordinace otevřených klubů	1
Práce s dětmi, rodiči a dobrovolníky	4
PR střediska	1
Koordinace zájmových kroužků	1
Pedagog v otevřených klubech	1
Instruktor kurzů	1
Řízení střediska	1
Personalistika	1
Koordinace dobrovolníků a praktikantů	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Čtvrtá otázka byla zaměřena na náplň práce zaměstnanců. I zde je více odpovědí než respondentů, protože někteří respondenti se věnují více činnostem. Nejčastější náplní práce je práce s dětmi, rodiči a dobrovolníky. Mezi další zmiňované náplně práce patří personalistika a řízení střediska. Jeden z respondentů má na starosti koordinaci dobrovolníků a praktikantů, do které patří hledání nových dobrovolníků a péče o stávající, komunikace s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích ohledně praxe, psaní smluv a provádění školení. Další respondent vede doučování 1. a 2. stupně a zároveň koordinuje otevřené kluby. Jiný respondent koordinuje zájmové kroužky, tedy plánuje, organizuje a hodnotí vše, co se jich týká a také se podílí na PR střediska. Náplní práce dalšího respondenta je vedení kurzů (tab. č. 4).

Tabulka č. 5: Současné problémy střediska

Problémy	Počet respondentů
Nedostatek dobrovolníků	4
Finanční zajištění	4
Nedostatek zaměstnanců	3
Přijetí střediska obyvateli sídliště Máj	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Cílem páté otázky bylo zjistit, zda má středisko v současné době nějaké problémy. Nejvíce respondentů vidí problém ve finančním zajištění a v nedostatku dobrovolníků a zaměstnanců. Jeden respondent uvedl i negativní přijetí střediska mezi obyvateli sídliště Máj (tab. č. 5).

Tabulka č. 6: Navrhovaná řešení problémů

Řešení	Počet respondentů
Větší zapojení koordinátora dobrovolníků	1
Hledání dalších finančních zdrojů	1
Navýšení počtu zaměstnanců	1
Navýšení počtu dobrovolníků	1
Dobré PR	3
Nevím	2

Zdroj: Vlastní výzkum

Šestou otázkou jsem zjišťovala, zda respondenti navrhnou nějaká řešení aktuálních problémů. I zde respondenti uváděli více možností. Nejčastěji respondenti zmiňovali vylepšení PR střediska nejen mezi širokou veřejností, ale i státní správou. Další dva respondenti na tuto otázku neznali odpověď. Další odpovědi, jako je navýšení počtu zaměstnanců a dobrovolníků a hledání nových finančních zdrojů, zazněly potom jednou (tab. č. 6).

Tabulka č. 7: Zlepšení služeb

Možnosti zlepšení	Počet respondentů
Zlepšení PR	1
Lepší využití prostor KC ČB	2
Rozšíření nabídky programů a kroužků	2
Financování	2
Personální zajištění	3
Otevření střediska více skupinám z farnosti	1
Odměňování dobrovolníků	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Sedmou otázkou jsem zjišťovala, v čem by se mohly služby střediska zlepšit. Tři respondenti vidí zlepšení služeb střediska v personálním zajištění. Odpovědi, jako je financování, lepší využívání KC ČB a rozšíření nabídky programů a kroužků, se objevily ve dvou případech. Jeden z respondentů navrhl možnost odměňování dobrovolníků, jeden návrh směřoval ke zlepšení PR (tab. č. 7).

Tabulka č. 8: Chybějící nabídka střediska

Chybějící nabídka	Počet respondentů
Volnočasové aktivity přes prázdniny	1
Více jednorázových akcí pro děti	1
Nové kroužky	3
Častější doučování 2. stupně	1
Doučování středoškoláků	1
Programy a vzdělávání pro dobrovolníky	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Cílem poslední otázky bylo zjistit, zda v nabídce střediska nechybí nějaké služby. Tři respondenti by přivítali nové kroužky, dále pak volnočasové aktivity během prázdnin, více jednorázových akcí pro děti, častější doučování 2. stupně a doučování středoškoláků, programy a vzdělávání pro dobrovolníky (tab. č. 8).

5. Diskuze

Tato bakalářská práce si klade za cíl seznámit čtenáře se stylem salesiánské výchovy dětí a mládeže, a zároveň představit Salesiánské středisko mládeže – Dům dětí a mládeže České Budějovice. Současně se snaží získat informace týkající se problémů, se kterými se středisko v současné době potýká, a jaká řešení těchto problémů navrhuji zainteresovaní odborní zaměstnanci. Také mě zajímalo, zda by zdejší odborníci rozšířili nabídku střediska či zda by se mohly služby střediska zlepšit.

Potřebné informace jsem získala pomocí kvalitativního výzkumu formou rozhovorů s otevřenými otázkami. Počet respondentů byl stanoven na deset, ale v průběhu mého výzkumu mi čtyři respondenti odmítli poskytnutí rozhovoru. Domnívali se, že z důvodu krátkého působení ve středisku, by mi nebyli schopni odpovědět na klíčové otázky výzkumu. Výzkum jsem tedy prováděla pouze se šesti respondenty. Jsem ale přesvědčena, že jsem i přes menší počet respondentů získala dostatečné množství odpovědí, které jsou důvěryhodné nejen díky dobré znalosti problematiky ze strany respondentů, ale i díky jejich dlouholeté praxi ve středisku.

K objasnění výše uvedených výzkumných otázek bylo respondentům položeno celkem osm otázek. Výsledky výzkumu jsou pro lepší přehlednost seskupeny do tabulek. Tyto otázky se dají rozdělit do dvou částí. V první části jsem se zajímala o nejvyšší dosažené vzdělání, délku působení ve středisku, pracovní pozici a náplň práce. Tyto otázky byly pouze informační, celkový výzkum nijak neovlivnily. Přesto si myslím, že znalost těchto informací je pro uvedení do problematiky nezbytná. Druhá část otázek byla zaměřena na aktuální problémy střediska, na jejich řešení a na možnosti rozšíření a zkvalitnění služeb.

První položená otázka směřovala na zjištění nevyššího dosaženého vzdělání respondentů. Zde tři respondenti uvedli vysokoškolské vzdělání, dva z nich zakončené na magisterském stupni, třetí má titul bakalář ze studia teologie a titul inženýr. Další tři respondenti mají středoškolské vzdělání. Jeden z těchto respondentů má navíc vystudované pedagogické minimum na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a absolvoval kurz pracovníka v sociálních službách. Druhý respondent vystudoval obor Pedagogika volného času, třetí gymnázium.

Druhou otázkou jsem zjišťovala délku působení ve středisku. U této odpovědi jsem byla překvapena délkou působení některých pracovníků. Kromě dvou respondentů zde všichni působí více jak deset let. Dva respondenti působili ve středisku i jako dobrovolníci, jeden tři roky a druhý osm let.

Třetí otázka byla zaměřena na pracovní pozici ve středisku. Jelikož někteří pracovníci zastávají zde více pozic, získala jsem větší počet odpovědí, než je počet respondentů. Nejčastější zmiňovanou pozicí byl pedagog volného času, vykonávají ji tři respondenti. Jeden z nich je i koordinátorem otevřených klubů.

Čtvrtou otázkou jsem zjišťovala náplň práce. I zde jsem získala více odpovědí, protože každý respondent vykonává ve středisku více činností. Dle mého očekávání zde respondenti nejčastěji uváděli přímou práci s dětmi, rodiči a dobrovolníky. Kaplánek (2012) uvádí, že právě přímá práce a přítomnost pracovníka v kolektivu dětí a mládeže zabrání nevhodnému chování a jednání. Don Bosco zdůrazňoval *princip asistence*, kdy se vychovatel přímo účastní činností spolu s dětmi a mládeží, a má tak možnost pozorovat procesy, které ve skupině probíhají. Navíc umožňuje navázání osobního vztahu. Tato činnost probíhá ve všech programech otevřených klubů i při zájmových kroužcích. Mezi další zmiňované náplně práce patří řízení střediska a s tím související personalistika, koordinace dobrovolníků a praktikantů a jeden respondent se podílí na PR střediska.

Cílem páté otázky bylo zjistit, zda se středisko v současné době potýká s nějakými problémy. Jelikož je neziskovou organizací, předpokládala jsem, že největším problémem bude financování. Respondenti však uváděli na prvním místě spíše nedostatek zaměstnanců, často právě z důvodu chybějících financí. Středisko je částečně financováno z provozních dotací MŠMT a má účelovou dotaci MPSV na registrovanou sociální službu NZDM. Z důvodu nedostatečného pokrytí nákladů je středisko odkázáno na podporu z různých zdrojů, kterými jsou státní správa, samospráva, nadace a firemní a individuální dárci (SaSM ČB, © 2016). Jeden z respondentů však uvedl, že „*je nejistá podpora ze strany města a kraje.*“ S touto odpovědí souvisí i odpověď druhého respondenta, který řekl: „*Někteří lidé na magistrátu jdou proti nám, našim cílům a projektům.*“ Proto bych středisku navrhla zaměřit se spíše na granty z EU, i když to s sebou nese větší administrativní zatížení. Také by bylo vhodné pokusit se získat více sponzorů. Dalším často zmiňovaným

problémem byl nedostatek dobrovolníků a praktikantů, především během zkouškového období, a také v některých dopoledních programech. Většina dobrovolníků ve středisku jsou totiž studenti. Proto bych se zaměřila na oslovení i ostatních skupin obyvatel Českých Budějovic. Jeden z respondentů také stále vnímá negativní přijetí střediska obyvateli sídliště Máj v souvislosti s přestěhováním jeho části do budovy KC ČB.

Šestou otázkou jsem zjišťovala, zda respondenti navrhnou nějaká řešení aktuálních problémů. Nejvíce respondentů by navrhovalo zlepšení PR střediska a to nejen mezi širokou veřejností („*aby lidi věděli, že děláme dobrou věc*“), ale i státní správou. Jeden z respondentů uvedl: „*Pokračovat v naší práci na maximum a doufat, že ti nahoře (úředníci) a Ten nahoře (pán Bůh) dostanou rozum a posvědí naši práci a pomůžou nám. Pokud naše práce bude vydávat kvalitní výsledky, ukáže lidem na těch správných místech, že je vhodné a užitečné investovat do našeho střediska peníze.*“ Zde musím s respondenty souhlasit. Myslím si, že by bylo vhodné zvýšit povědomí o činnosti střediska mezi českobudějovickou veřejností a tím i zlepšit jeho přijetí obyvateli sídliště Máj. Přestože středisko pořádá také akce pro veřejnost, často chybí potřebná propagace, a tak se o těchto akcích dozví málo lidí. Se zvýšením propagace by se akcí účastnilo více lidí, tím by se i zvýšilo povědomí o činnosti střediska a zároveň by byla šance najít nové sponzory. Další dva respondenti na tuto otázku neznali odpověď. Jeden z respondentů navrhl větší časový úvazek koordinátora dobrovolníků, systém jejich motivace, více akcí pro dobrovolníky a také hledání nových finančních zdrojů.

Sedmá otázka byla zaměřena na možnosti zlepšení služeb střediska. Zde se odpovědi respondentů často prolínaly. Tři respondenti uvedli jako možnost zlepšení nabídky služeb zvýšení počtu zaměstnanců a dobrovolníků, díky kterým by se mohla rozšířit i nabídka programů. K tomu by ale bylo zapotřebí zlepšit financování. Dva respondenti navrhli i lepší využívání prostor Komunitního centra: „*(...) Prostory KC by mohly být rozděleny jinak, více se zaměřit na potřeby dětí, a ne na zařízení kanceláře.*“ Další respondent navrhl možnost odměňovat dobrovolníky a jiný otevřít středisko více skupinám z farnosti.

Poslední otázka směřovala ke zjištění, zda ve středisku nechybí nějaká služba. Nejvíce respondentů by přivítalo více nápaditých a přitažlivých kroužků, především sportovních. Právě sport je jedním z účinných nástrojů pro předcházení sociálně patologickým jevům. Sekot (2008) uvádí, že sportování dětí a mládeže je nejhodnotnější

formou smysluplného trávení volného času pro předcházení nežádoucímu jednání a chování. Sport také přispívá k všestrannému rozvoji jedince. Galloway (2007) ve své publikaci zmiňuje, že díky sportu se jedinec naučí lépe zvládat nezdary v budoucím životě, najde si kamarády se stejnými zájmy, a nebude tak mít potřebu vykonávat společensky nežádoucí činnosti. V nabídce kroužků střediska je horolezecký kroužek, florbalový kroužek a kroužek stolního tenisu. Myslím si, že by bylo vhodné tuto nabídku sportovních kroužků rozšířit, ale z personálních důvodů to není možné. V této souvislosti bych navrhovala řešení, aby studenti z Katedry tělesné výchovy a sportu na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v rámci své praxe založili a vedli další sportovní kroužky. Tato praxe by mohla být zajímavá a užitečná pro studenty, středisko by tuto pomoc určitě velmi uvítalo. Jeden respondent uvedl, že by bylo vhodné nabízet volnočasové aktivity i během prázdnin a zvýšit nabídku jednorázových aktivit a výletů pro děti. Další respondent navrhl častější doučování pro žáky druhého stupně. Třetí respondent by nabídku střediska rozšířil o doučování středoškoláků. Poslední odpovědí bylo rozšíření programů a nabídek vzdělávání pro dobrovolníky.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá představením Salesiánského střediska mládeže – Domu dětí a mládeže České Budějovice. V teoretické části je zprvu popsán život zakladatele salesiánů Dona Bosca, následuje charakteristika stylu salesiánské práce s dětmi a mládeží. Zbytek teoretické části je věnován podrobnému popisu celkové nabídky SaSM – DDM ČB a v závěru této části jsou uvedeny vybrané příklady dobré praxe, tedy akce pořádané střediskem pro veřejnost.

Cílem této práce bylo představit SaSM – DDM ČB, zmapovat aktuální problémy v činnosti, které považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější, a zjistit možná řešení těchto problémů. Pro splnění tohoto cíle byly stanoveny dvě výzkumné otázky. První výzkumná otázka zjišťovala, které problémy v činnosti Salesiánského střediska mládeže – Domu dětí a mládeže České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější? Druhá výzkumná otázka měla zjistit, jaká řešení aktuálních problémů zainteresovaní odborníci navrhují.

Pomocí kvalitativního výzkumu s využitím techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami bylo respondentům položeno celkem osm otázek. Počet respondentů byl stanoven na deset, ale v průběhu výzkumu čtyři respondenti odmítli poskytnutí rozhovoru z důvodu krátkého působení ve středisku. Výzkum byl tedy proveden se šesti respondenty a jeho výsledky byly pro lepší přehlednost seskupeny do tabulek.

Ze získaných výsledků vyplývá, že největším problémem je nedostatek financí a s tím spojený i nedostatek zaměstnanců. Dalším závažným problémem je nedostatek dobrovolníků a praktikantů, a to zvláště v průběhu zkouškového období a během dopoledních programů. Jeden z respondentů zmínil i negativní přijetí Střediska obyvateli sídliště Máj.

Dále respondenti navrhovali možná řešení těchto problémů. Nejčastěji zmiňovali zlepšení PR střediska, které by vedlo jednak k jeho lepšímu přijetí laickou českobudějovickou veřejností, a zároveň by se zvýšilo povědomí státní správy o jeho činnosti, což by mohlo vést ke zvýšení finanční podpory.

Jsem přesvědčena o tom, že tato bakalářská práce má potřebný přínos pro praxi. Může sloužit jako zdroj informací pro laickou i odbornou veřejnost a zároveň si myslím, že přispěla i k sebereflexi zaměstnanců Střediska.

Literatura/Internetové zdroje

Bambiriáda se v roce 2015 konat nebude. *Česká rada dětí a mládeže* [online]. 19. 5. 2015. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://crdm.cz/clanky/aktuality/bambiriada-se-v-roce-2015-konat-nebude/>

BOSCO, Don. *Můj život pro mladé: vzpomínky zakladatele salesiánů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-247-8.

BOSCO, Teresio. *Don Bosco*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-967-4.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v Českých zemích*. Vyd. 1. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-087-X.

Cíle a poslání. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/o-nas/cile-a-poslani/>

Co je Bambiriáda? *Bambiriáda* [online]. © 2016. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.bambiriada.cz/www.bambiriada.cz/2014/co-je-bambiriada/index.html>

DŘÍMAL, Ludvík. *Preventivní systém Dona Boska*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3888-7.

Fajta. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/pedagogicke-programy/fajta/>

Financování. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/financovani-a-projekty/>

Fotbalový turnaj Sv. Jana Boska. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 11. 5. 2010. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/fotbalovy-turnaj-sv-jana-boska/>

Fotbalový turnaj Sv. Jana Boska. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 16. 5. 2011. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/fotbalovy-turnaj-sv-jana-boska-2/>

Fotbalový turnaj Sv. Jana Boska 12. 5. 2012. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 15. 5. 2012. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/fotbalovy-turnaj-sv-jana-boska-12-5-2012/>

FLEISCHMANN, Otakar a kol. *Vybrané psychologické aspekty terénní sociální práce*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-769-9.

Formační plán ASC 2014. *Spiritualita Dona Boska*.

GALLOWAY, Jeff. *Děti v kondici: ...zdravé, šťastné, šikovné*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2134-7.

HÁJEK, Bedřich a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

Horolezecké – boulder závody na Čtyráku. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 13. 4. 2012. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/financovani-a-projekty/horolezecke-%E2%80%93-boulder-zavody-na-ctyraku/>

Horolezecké závody na Čtyráku. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 28. 4. 2011. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/financovani-a-projekty/horolezecke-zavody-na-ctyraku/>

Indiáni na Májí oslaví s dětmi DEN DĚTÍ. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 18. 5. 2015. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/indiani-na-maji-oslavi-s-detmi-den-deti/>

KAPLÁNEK, Michal. *Výchova v salesiánském duchu: příručka pro dobrovolníky, animátory a zaměstnance salesiánských zařízení*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0126-7.

KAPLÁNEK, Michal. *Animace: studijní text pro přípravu animátorů mládeže*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0565-4.

KOUTEKOVÁ, Mária. Mission of The Salesian Centres in Leisure Education of Children and Youth. *The New Educational Review*. 2007. 13(3-4). 191-202.

Letní tábory – chaloupky. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/letni-tabory-chaloupky/>

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠEK, Oldřich, KROFTOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence*. Vyd. 2. aktualiz. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.

MARKOVÁ, Marie. Vliv sociálních faktorů na problémové chování adolescentů. *Pediatric pro praxi*. 2008. 9(3). 190-191. ISSN 1213-0494.

Mezinárodní den Romů. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 9. 4. 2010. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/mezinarodni-den-romu/>

Mezinárodní den Romů. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 7. 4. 2013. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/mezinarodni-den-romu-2/>

Mezinárodní den Romů 25.4. *Městská charita České Budějovice* [online]. 27. 4. 2015. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://mchcb.cz/oblast-socialne-znevychodnenych/mezinarodni-den-romu-25-4-2015/>

Mezinárodní den Romů v SaSM – DDM ČB. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 18. 4. 2011. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/mezinarodni-den-domu-v-sasm-ddm-cb/>

Mezinárodní den dětí. *Informační centrum vlády* [online]. 1. 6. 2011. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://icv.vlada.cz/cz/tema/mezinarodni-den-deti-72203/tmplid-560/>

- MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- MORAVCOVÁ, Eva a kol. *Delikvence mládeže: trendy a souvislosti*. Vyd. 1. TRITON: Praha, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.
- MOTTO, Francesco. *Výchovný systém Jána Bosca*. Bratislava: Don Bosco, 2005. ISBN 80- 8074-022-4.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. Vyd. 2. rozšíř. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0625-7.
- Nespoutaná tradice, to je českobudějovický Salesiánský ples! *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 7. 1. 2016 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/nespoutana-tradice-to-je-ceskobudejovicky-salesiansky-ples/>
- NZDM Oráč. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/nzdm-orac/>
- PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 3. aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- PETITCLERC, Jean Marie. The most significant values of the Preventive System. *Congresso Internazionale „Sistema Preventivo e Diritti Umani“ Roma*. 2009. 1-4.
- Piráti zakotví na Máji. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 29. 6. 2014. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/pirati-zakotvi-na-maji/>
- Pohádky ani děti se deště nebály. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. 1. 6. 2013. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/aktuality/pohadky-a-deti-se-deste-nebaly/>
- Publikace Kontaktní práce. *streetwork.cz* [online]. 20. 12. 2010. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1448

Publikace Pojmosloví Nízkoprahových zařízení pro děti a mládež. *streetwork.cz* [online]. 30. 5. 2008. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1625

Předškoláci. *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice* [online]. © 2016. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.sasmcb.cz/nase-cinnost/otevrene-kluby/pedagogicke-programy/predskolaci-rana-pece/>

Romové na celém světě slaví Mezinárodní den Romů. *romea.cz* [online]. 8. 4. 2014. [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romove-na-celem-svete-slavi-mezinarodni-den-romu-3>

Salesiáni. *Salesiáni Dona Bosca* [online]. © 2016. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.sdb.cz/salesiani/>

Salesiáni a laici: Společenství a sdílení ducha a poslání Dona Bosca: kapitulní dokument: 24. generální kapitula Salesiánů Dona Bosca: Řím 19. února – 2. dubna 1996. Vyd. 1. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-193-2.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2562-8.

SKLENÁŘ, Marek a kol. *Salesiánská výchova do kapsy*. Praha: SADBA, 2012.

SaSM Č.B. – 20. ročník Volejbalového turnaje. *Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje* [online]. 19. 5. 2015. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.radambuk.cz/20-6-2015-sasm-ddm-c-b-20-rocnik-volejbaloveho-turnaje/>

URBAN, David, KAJANOVÁ Alena. Salesiáni Dona Boska a jejich práce s romskými dětmi v Českých Budějovicích. *Kontakt*. 2008. 10(2), 317-322. ISSN 1212-4117.

VRACOVSKÝ, Jaroslav, JAKUBCOVÁ Marie. *Don Bosco v Evropě*. Praha: SADBA, 2013.

Výchovně pastorační projekt Salesiánská provincie Praha. Dokument provinciální kapituly 2007. Praha: Salesiánská provincie Praha, 2007.

Výroční zpráva 2013 SaSM ČB. České Budějovice: SaSM ČB 2013.

Výroční zpráva 2014 SaSM ČB. České Budějovice: SaSM ČB 2014.

Zakladatel Jan Bosco. *Salesiáni Dona Bosca* [online]. © 2016. [cit. 2016-03-6].
Dostupné z: <http://www.sdb.cz/salesiani/o-salesianech/zakladatel-jan-bosco/>

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ze dne 14. 3. 2006.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ze dne 24. 9. 2004.

Přílohy

Příloha A: Seznam otázek

Příloha B: Rozhovor s respondentem č. 1

Příloha C: Rozhovor s respondentem č. 2

Příloha D: Rozhovor s respondentem č. 3

Příloha E: Rozhovor s respondentem č. 4

Příloha F: Rozhovor s respondentem č. 5

Příloha G: Rozhovor s respondentem č. 6

Příloha A: Seznam otázek

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
2. Jak dlouho působíte ve středisku?
3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?
4. Co je náplní Vaší práce?
5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?
6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?
7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?
8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Příloha B: Rozhovor s respondentem č. 1

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vysokoškolské, magisterské.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

Dohromady již 11. rokem, 3 roky jako dobrovolník a 8 let jako zaměstnanec.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Pedagog volného času, koordinátor otevřených klubů.

4. Co je náplní Vaší práce?

Vedení doučování 1. a 2. stupně, koordinace týmu otevřených klubů.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

V současné době asi nejvíce s nedostatkem dobrovolníků, nevhodné využívání budovy KC, malý počet zaměstnanců v sekci otevřených klubů a v neposlední řadě i finanční zajištění sociálních pracovníků.

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

Větší časový úvazek koordinátora dobrovolníků ve středisku, více akcí pro dobrovolníky a systém motivace dobrovolníků. Dále zlepšit systém praxi – více komunikovat se školami. Tlačit na město, aby budovu KC začalo více propagovat jako celek. Navýšit počet pracovníků v sekci OK – pedagogických i sociálních; hledání dalších finančních zdrojů.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Zlepšovat jistě můžeme PR, především komunikaci s veřejností a lépe využívat nové prostory KC.

8. Co podle vás chybí v nabídce střediska?

Více volnočasových aktivit přes dobu prázdnin; více jednorázových aktivit a výletů pro děti.

Příloha C: Rozhovor s respondentem č. 2

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Střední škola, obor Pedagogika volného času, zakončená maturitou.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

14. rokem.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Koordinátor zájmových kroužků, jsem samozřejmě i v přímé práci. PR pracovník.

4. Co je náplní Vaší práce?

Pracovat s dětmi, s rodiči a s dobrovolníky. Plánovat, organizovat a hodnotit vše, co se týká zájmových kroužků a jejich vedoucích i účastníků. Podílet se na PR Střediska.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

V současné době? Pořád vnímám rozdělení do dvou budov (Čtyrák a KC Máj) – s tím i špatné přijetí střediska obyvateli Máje.

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

To chce čas a dobré PR – aby lidi viděli, že děláme dobrou věc.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Kdybychom měli více lidí – vedoucích – mohli bychom rozšířit nabídku programů. Někdy máme spoustu nápadů, ale skončíme u financování – realizace není možná.

8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Za kroužky: vesměs sportovní. Jediné naše „sportovní eso“ jsou horolezecké kroužky.

Příloha D: Rozhovor s respondentem č. 3

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Středoškolské s maturitou a pedagogické minimum na TF a kurz pracovníka v sociálních službách.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

14. rokem.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Momentálně jsem na pozici pedagoga.

4. Co je náplní Vaší práce?

Z největší části svého úvazku jsem pedagog volného času v programech otevřených klubů; dále mám na starosti horolezeckou stěnu a kroužky. Dále zaštiťuji akce, na které mám instruktorské kurzy: Nízká a vysoká lana, Snowboard, Vodácký kurz.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

Asi jen ty personální, vždy je v nějakém programu nedostatek dobrovolníků, zejména těch kvalitních.

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

Nemá řešení, bohužel.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Nevím, ale asi v tom, že je vyšší poptávka než my nabízíme. Například doučování, některé kroužky a podobně, ale vše naráží na personální zajištění. Nemáme bohužel lidi.

8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Tak, jako před pár lety chybělo doučování pro druhý stupeň, a které jsme s velkými obtížemi rozjeli, i když stále narážíme na to, že nemáme dobrovolníky, teď je dle mého názoru možnost ve stejné míře začít doučovat i středoškoláky, ale na to už kapacitu opravdu nemáme. Možná i trochu více kroužků by se dětmi naplnilo, ale ze stejného důvodu nemohou být otevřeny.

Příloha E: Rozhovor s respondentem č. 4

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Gymnázium.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

Rok a půl jako zaměstnanec, 8 let jako dobrovolník.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Jsem pedagog volného času s dílčí působností v otevřených klubech.

4. Co je náplní Vaší práce?

Vytvářet program pro děti od 3 do 18 let, přizpůsobený jejich věku, vzdělání, sociální sféře, ve které žijí; zabavit je v jejich volném čase a zároveň je i trochu vzdělávat, na principu „preventivního systému dona Bosca“.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

Nedostatek dobrovolníků a praktikantů během zkouškového období a na dopolední programy. Potom také nedostatek financí, někteří lidé na magistrátu jdou proti nám, našim cílům a projektům; dlouhá doba čekání na potvrzení či zamítnutí projektů

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

Jo, to je těžký. Pokračovat v naší práci na maximum a doufat, že ti nahoře (úředníci) a Ten nahoře (pán Bůh) dostanou rozum a posvědí naši práci a pomůžou nám. Pokud naše práce bude vydávat kvalitní výsledky, např. zlepšení dětí ve škole díky doučování; navyšování počtu dětí na chaloupkách, což se děje, ukáže lidem na těch správných místech, že je vhodné a užitečné investovat do našeho střediska peníze. Co se dobrovolníků týče, spousta z nich může vzejít z dosavadních praktikantů, takže zase: ukazovat a odvádět dobrou práci, motivovat mladé lidi, přivádět je znovu a znovu a zkoušet to dál a dál.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Více pracovníků, dobrovolníků by mohli vytvářet kvalitnější naplněnější program, jenže k tomu je také potřeba více financí; i prostory KC by mohly být rozděleny jinak, více se zaměřit na potřeby dětí a ne na zařízené kanceláře.

8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Více hodin doučování 2. stupně, ale nejsou na to lidi.

Příloha F: Rozhovor s respondentem č. 5

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vysoká škola – stavební (Ing.), teologické (Bc.), a doplňkové pedagogické.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

20 let.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Ředitel.

4. Co je náplní Vaší práce?

Řídit středisko a personalistika.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

Nedostatek financí na sociální službu a chybí někteří dobrovolníci.

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

Více seznamovat státní správu s naší prací, osobně zvát lidi k dobrovolnictví.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Otevřít středisko více různým skupinám z farnosti.

8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Další nové nápady a přitažlivé kroužky.

Příloha G: Rozhovor s respondentem č. 6

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vysokoškolské, magisterské.

2. Jak dlouho působíte ve středisku?

2 roky.

3. Jaká je Vaše pozice ve středisku?

Koordinátor dobrovolníků a praktikantů, jsem ve středním managementu.

4. Co je náplní Vaší práce?

Shánět nové a starat se o stávající dobrovolníky. Psát smlouvy a dělat školení, exkurze. Komunikovat s JČU ohledně praxí.

5. S jakými problémy se středisko v současné době potýká?

Nejistá finanční podpora ze strany města a kraje.

6. Jaké navrhuje řešení těchto problémů?

Nedokážu posoudit.

7. V čem by se mohly služby střediska zlepšit?

Opravdu nevím, snad dát dobrovolníkům více odměn. Ale když někdo dělá něco dobrovolně, odměnu nečeká.

8. Co podle Vás chybí v nabídce střediska?

Snad více programů a nabídek vzdělávání pro dobrovolníky, ale to spíš spekuluji. Nemyslím si, že by něco opravdu chybělo.

Seznam použitých zkratk

SaSM - DDM ČB	Salesiánské středisko mládeže - Dům dětí a mládeže České Budějovice
Středisko	Salesiánské středisko mládeže - Dům dětí a mládeže České Budějovice
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
KC ČB	Komunitní centrum České Budějovice
PR	Public relations
EU	Evropská unie